

ISSN 2367-7031 / www.piron.culturecenter-su.org

БРОЙ # 19 / 2020 / ИЗВЪНРЕДНАТА 2020

URL: <http://piron.culturecenter-su.org/wp-content/uploads/2020/06/19-2020-Geogi-Njagolov.pdf>

Интервю от серията „Наука в извънредно положение“

Георги Няголов

Георги Няголов е преподавател по английска средновековна и ренесансова литература в Катедрата „Англицистика и американистика“ на СУ „Св. Климент Охридски“, където защитава докторат върху игрословието на Шекспир. Работи за равен достъп до истинско образование, съсредоточено върху адекватна професионална реализация, но и върху нагласи и ценности за осъзнат, активен и отговорен живот. През последните 10 години се стреми да запали студентите по смисъла и удоволствието от внимателното четене, експериментира с различни педагогически и разсъждава за това как ученето да бъде по-качествено и полезно. Адрес за кореспонденция: gnjagolov@uni-sofia.bg

Бих искал да започна от въпроса за дистанционното обучение. За мен това, което наблюдаваме в образованието от 16 март насам, е изключително полезно. Една образователна система, която от години отказва да приеме, че живеем в условията на информационно общество, и прилага образователна философия и подходи от края на XIX век, се сблъска с нуждата много бързо да подобри комуникационния и дигиталния си капацитет.

На този етап пренасянето на досегашните практики в електронна и дистанционна форма се счита за успешно справяне с тази задача. Сега обаче, след като стана ясно, че учебната година ще завърши дистанционно, предизвикателството се увеличава. Необходимо е да се премине от режим на запамятаване на съдържание и неговото възпроизвеждане в условия на изкуствено ограничен достъп до информация към режим на създаване на задачи, които могат да се изпълняват при неограничен достъп до информация, но все пак проявяват постиженията и способностите на учениците и студентите. Това е фундаментална трансформация в мисленето за образователния процес. От фокус върху съдържанието и плаха надежда, че обучаемите ще развият компетентности като страничен продукт, към фокус върху компетентностите, които следва да бъдат основната цел на образованието. Компетентностите не се мерят лесно – за да се постигне надеждно и справедливо оценяване, е нужно да се преосмислят изцяло методите, които се използват към момента. Трябва да се изработят ясни критерии за сумативно или финално оценяване. Фокусът трябва да се измести от него към формативното или текущото оценяване, както и към начините за предоставяне на непрекъсната обратна връзка и подкрепа.

В тази променена ситуация се откроява по-ясно важната роля на образователния дизайн, тоест способността на всеки преподавател, а също и администратор на образованието, умело да планира и направлява образователния процес, като изхожда от ясни образователни цели, да адаптира гъвкаво задачите и да използва различни подходи според спецификата на образователната среда и индивидуалните потребности на обучаемите. От гледна точка на педагогическите подходи собственият ми опит потвърждава преобладаващото мнение, че най-добрите резултати в условия на електронно и дистанционно обучение, както и изобщо при преподаването, насочено към развиването на компетентности, дават игровите, изследователските, творческите и проектните подходи. Наистина те са по-трудоемки и не позволяват да се работи с голям обем съдържание, но за сметка на това дават възможност наистина да се обърне класната стая, да се ангажират учениците и студентите и образователните процеси да се насочат към качество и постигане на съвременни цели. В този смисъл не бива да гледаме на настоящия период на електронно и дистанционно обучение като на временно неудобство, което чакаме с нетърпение да премине, за да се върнем към добре познатите си практики. Също както е нужно да използваме летния период, за да се подготвим за връщане към присъствена форма при безопасни условия, тоест при по-високи санитарно-хигиенни стандарти, нови процедури за дезинфекция, за вентилация, за безопасно движение и използване на инфраструктурата, за лична хигиена, така е нужно да използваме това време, за да се подготвим за ускорена, интелигентна и устойчива дигитализация на образованието.

Всичко това е нужно не само за да преминем някак през периода на социална изолация, който впрочем може да продължи и през следващата учебна година, но и за да сме в състояние да излезем от него по-силни и по-подготвени. По-подготвени за икономическата криза, която ще последва. Несъмнено тази криза ще ускори прехода

към все по-широко използване на информационни и комуникационни технологии, автоматизация на производствените процеси, електронизация, ще катализира пробиви във високотехнологични области като изкуствен интелект, роботика, нанотехнологии, биотехнологии, зелен устойчив растеж, квантовата наука. Тези промени ще повишат изискванията към човешкия капитал. За осигуряване на добро качество на живот ще са необходими базови и професионални компетентности от по-високо ниво, които могат да се развиват само в условията на по-съвременна и по-качествена образователна среда.

Модернизацията на образованието във всичките му аспекти: от регулациите и администрацията до нагласите и уменията на преподавателите, от физическата среда до информационната инфраструктура, според мен е една от най-смислените възможности за инвестиция в бъдещето. Това обаче е задача с много неизвестни и тук именно е ключовата роля на науката. Към момента не виждам сериозни стимули за системна мобилизация на научни среди и организации около решения за излизане от кризата и за справяне с последствията от нея. Това би могло да стане посредством национални програми, съобразени с усилията на европейската и световната научна общност, които да консолидират изследователския, административния и предприемаческия капацитет около ключови общественозначими теми. По-конкретно, в контекста на казаното дотук се надявам да видя добре финансирана национална програма за ускорена дигитализация и модернизация на образованието в България, която да бъде проведена в условия на пълна прозрачност и строга отчетност. В по-общ план бих се зарадвал това да се превърне в нов модел за управлението на научните изследвания в интерес на обществото.